

SPURGT!

Teater. Har jeg egentlig bare lavet endnu et overgreb på historiefortællingen om Afrika? Instruktøren Tue Biering insisterer på at tvivle.

De andres blik

Af JULIE MOESTRUP

– Tue Biering, jeg havde forventet et langt mere mangfoldigt publikum til premieren på *Dark Noon: whitefacing*, sydafrikanske skuespillere ... En farlig masse kulturel appropriation. Men der var stort set kun blegansigter?

»Kvinderne fra den sydafrikanske ambassade var der, så antallet af anden hudfarve end den klassiske kulturradikale teatergængers eksploderede faktisk i lørdags.«

– Hvorfor har du hyret syv sydafrikanske skuespillere til at fortælle historien om de hvide europæeres udvandring til Amerika i 1800-tallet?

»Oprindeligt ville jeg egentlig lave en forestilling om Afrika, det vilde Afrika, som jeg altid har været lidt bange for. Men først måtte jeg omsætte det til noget genkendeligt i mig selv, og det var en western, den her gennemtyggede og gennemgnavede amerikanske genre.«

– Altså omfavne Afrika i en vestlig kulturel ramme fortælling?

»Ja, et klassisk overgreb på det afrikanske kontinent, som vi har gjort det igen og igen: 'Vi vil gerne forstå og høre jeres historie, men I skal fortælle den på vores måde.' Derfor besluttede jeg at vende det hele på hovedet. Jeg tog til Sydafrika og bad skuespillerne om at fortælle den europæiske udvandringshistorie fra 1600-tallet, men set gennem et sydafrikansk blik. De skulle fortælle vores og ikke deres egen historie. Den havde jeg set udfolde sig til en hel del *Images of Africa*-arrangementer i København, hvor afrikanere blev kurateret til at fortælle historien om sig selv, meget gerne med et par djember og iført noget kulturelt passende tøj, så publikum kunne forblive i billedet af dette klappende, syngende og dansende folk.

– Men hvad er pointen med, at de skal fortælle vores historie?

»Det er interessant i en tid, hvor vi taler så meget om repræsentation og ikke må fortælle hinandens historier. Det er en tendens, jeg ser på med en vis forundring. Jeg var selv meget nysgerrig på, hvordan min historie ville se ud i hænderne på en gruppe sydafrikanske skuespillere. Afrika har i en voldsom grad været udsat for de andres blik, nu fik de chancen for at gøre det samme.«

– Og hvad skulle der så fortælles?

»Det er jo en migrationshistorie over 60 år, så vi valgte at fokusere på de fortællinger, der er blevet relateret til Afrika: europæisk kannibalisme, korruption og overgreb på den oprindelige befolkning. Hvordan ville de fortælle historien om for eksempel folkemordet på indianerne eller den korrupte sherif?«

– Ja, forestillingen handler også om koloniseringen af Sydafrika ...

»Jeg er vildt glad for, at du har fået det ud af forestillingen.«

– Det behøver man ikke at have studeret historie eller teatervidenskab for at opfatte. Men hvad er så meningen med, at skuespillerne whitefacer sig selv med talkum-pulver?

»Hudfarve har fortsat en ekstremt stor betydning i Sydafrika. Farven hvid på huden og farven sort på huden afgør, hvilke privilegier du får foræret på forhånd. Hudfarve havde samme betydning i udvandringshistorien. Det er helt enkelt grunden.«

ILLUSTRATION: SINE JENSEN

– Du taler direkte ind i en massiv vestlig identitetspolitisk debat om repræsentation. Var din hensigt at provokere?

»Nej, provokation er som regel uinteressant. Jeg tror ikke, at der er en eneste hvid teatergænger, der vil føle sig stødt over, at de maler sig hvide i ansigtet. Vi er de privilegerede og har altid været det. Men i princippet gør vi det 'forkerte' i forestillingen – lader en gruppe sorte repræsentere hvide. Det ville jeg gerne have en samtale om.«

– Hvad er det for en samtale om repræsentation, du gerne vil igangsætte? I dag tør man jo knap nok diskutere de her ting af frygt for at krænke nogen?

»Præcis, det er jo det, jeg er allermest bange for. Vi ved ikke, hvad vi må sige længere, eller hvilket ben vi skal stå på. Når det sker, taber vi vores

sprog og mulighed for at handle. Hvis ikke vi må repræsentere hinanden i kunsten, så kan vi jo lige så godt lukke ned for den.«

– Tilbage til din forestilling. Dine virkemidler, totalscenografi, skuespillernes egne vidnesbyrd fra Sydafrika og en opfordring til, at vi som publikum skal bevæge os rundt om og deltage i forestillingen, mindede mig om det politiske teater, jeg så med mine 70er-forældre som barn. Kan du følge mig i det?

»Nej, det har ikke været min intention, den tanke gør mig virkelig trist.«

– Hvorfor det?

»Jeg er utrolig bange for at gå baglæns, jeg vil gå forlæns. Jeg håber da også, jeg befinder mig et sted æstetisk og kunstnerisk, der får publikum til andet end at mindes totalteatret på Gladsaxe Teater eller i Kanonhallen.«

– Ok. Glem 1970'erne. Men altså guldgravere, skudduelle, cowboys og indianere, saloon-bar, ludere, lommetyve og en masse teatersminke. Er der ikke lidt børneteater for voksne over det?

»Den skal jeg lige tænke over ...« (tænker) »... altså for at slå døren ind til de historier, jeg arbejder med, bruger jeg nok ofte pixi-bogen som metode. Men så håber jeg da, at jeg kombinerer den med noget, der skurrer og får sat det hele lidt på spidsen. Men at lave teater for barnet i mig selv, det kan jeg godt lide.«

– En af skuespillerne maler sig gul i ansigtet, da han på et tidspunkt i forestillingen spiller kineser. I Politiken var han nervøs over, om det ville vække vrede blandt folk fra Asien. Har det også bekymret dig?

»Jeg har et meget afslappet forhold til det med at repræsentere andre mennesker, og jeg har sikkert mange forbrydelser på samvittigheden, hvad det angår. Men i dag har vi en større bevidsthed om, hvad vi gør. Nu tager vi ikke bare en Kina-hat på og opfører os helt plat. Vi er klar over, at en repræsentation er en repræsentation.«

– Kan den her identitetspolitiske vrede ikke blive farlig for den frie debat?

»Farlig og ødelæggende bliver den først, hvis vi holder op med at samtale med dem, vi ikke deler holdninger med. Jeg har personligt ikke lyst til at stoppe den samtale, selv om jeg hele tiden bliver i tvivl, om hvad min egen holdning egentlig er.«

– I forestillingens slutning siger en af forestillingens skuespillere, at film fra Vesten er kedelige, ja forudsigelige. Det fik publikum til at klappe vildt. Tror du, det var en cadeau til kritikken af den vestlige kulturdominans?

»Jeg var sgu selv lidt i tvivl om, hvad de egentlig klappede ad. Var det, fordi han turde gå op imod den realitet, at vi var samlet

her midt i en western-ramme? Men det er da skønt at have skabt et rum, hvor skuespillerne kan sige forestillingens udsagn imod.«

– En anden sagde: »Hvis du vil slå Afrikas historie ihjel, så fortæl den på engelsk.« Og det gjorde du så på sin vis?

»Ja, egentlig er det ret sigende for det hvide menneskes placering i den afrikanske historie, den måde vi har sat os ned og sagt: 'Tag en hat på og drik noget sprut og lad os så snakke sammen på mit sprog.' Jeg har været i tvivl om, hvorvidt det var det, jeg gjorde med denne forestilling. Har jeg begået et overgreb, men i den bedste mening? Jeg reproducerer måske i virkeligheden det, jeg ikke ville reproducere. Jeg fik de sydafrikanske skuespillere til at fremstå sådan, som jeg gerne ville have det.«

Kort fortalt

Teaterforestillingen *Dark Noon*, »en afrikansk western om os« opføres i en totalinstallation med immigranter, guldgravere, indianere og cowboys og missionærer i en tid, hvor 35 millioner europæere flygtede vestpå over Atlanten i 1800-tallet. Instruktøren Tue Biering har hyret syv sydafrikanske skuespillere, der whitefacer sig igennem hele forestillingen. *Dark Noon* kan ses frem til 1. juni på Revolver på Republique i København.

GRAND 33 15 16 11
fra kl. 11.00
Mikkel Bryggers Gade 8
grandteatret.dk

Se grandteatret.dk for programændringer
ifm. SYRISKE FILMDAGE

PREMIERE: 16.00-20.00

Filmselskabet DRK

Det vilde pæretre
EN FILM AF NURI BILGE CEYLAN

PREMIERE: 12.00-14.20-16.40-19.00

EN FILM AF TREVOR NUNN
EN SPIONS BEKENDELSE

12.00-15.30-18.30-21.30

DRONNINGEN

12.00-16.30-20.15

VÆRK UDEN SKABER

11.30-14.00-16.30-19.00-21.30

LAZZARO DEN LYKKELIGE

09.30 (fre.-søn.)-21.30

GREEN BOOK

09.30 (fre.-søn.)-12.00-14.20

GØG & GOKKE

16.30-21.30 (kort tid)

ALLE VED DET

12.00 (kort tid)

SUNSET

FRANSKE FILM MANDAGE:

20. MAJ KL. 19.00

'AMANDA' AF MIKHAËL HERS

SYRISKE Filmage 17.-20. MAJ

MATINÉ TILBUD 17.05.19-19.05.19
LÆS MERE PÅ: GRANDTEATRET.DK